

VÝKLADOVÉ STANOVISKO ENERGETICKÉHO REGULAČNÍHO ÚŘADU č. 12/2017
k postupu při schvalování podmínek a metodik dle NAŘÍZENÍ EVROPSKÉ KOMISE

1. RELEVANTNÍ USTANOVENÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Předpis

- Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení (dále jen „CACM“)
- Nařízení Komise (EU) 2016/1719 ze dne 26. září 2016, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity na dlouhodobém trhu (dále jen „FCA“)
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)

Ustanovení

- zejm. čl. 9, čl. 12 CACM
- zejm. čl. 4, čl. 6 FCA
- § 97a energetického zákona
- § 9, § 16, § 44, § 67, § 51, § 154 správního řádu

2. OBECNĚ

Energetický regulační úřad (dále také „ERÚ“), jako příslušný orgán vykonávající působnost regulačního orgánu dle nařízení CACM, FCA (dále také jako „nařízení“) schvaluje podmínky a metodiky předložené provozovatelem přenosové soustavy nebo nominovaným organizátorem trhu s elektřinou dle nařízení.

ERÚ tímto výkladovým stanoviskem mění stávající praxi při schvalování podmínek a metodik dle nařízení, které vyžadují souhlas více než jednoho národního regulačního orgánu, jelikož ta byla shledána jako nevyhovující pro svou přílišnou formálnost a interpretační, potažmo právní nejistotu. Nová pravidla a postupy umožní ERÚ zákonem aprobovaným způsobem vykonávat své pravomoci jednodušeji a efektivněji. Tím ERÚ dostojí svým povinnostem, které vyplývají z nařízení, a zároveň vyhoví moderním požadavkům na rychlost a efektivnost řádného výkonu státní správy. Cílem tohoto výkladového stanoviska je zajištění transparentního a předvídatelného postupu na národní úrovni při schvalování podmínek a metodik dle nařízení.

ERÚ je přesvědčen, že výkladové stanovisko naplňuje obecné právní zásady spočívající v přednosti zvláštní a později vydané právní úpravy (tj. nařízení) před úpravou obecnou a dříve vydanou (tj. energetickým zákonem a správním řádem). Dále je vyjádřením požadavku na tzv. eurokonformní výklad předpisů národního práva. ERÚ vychází z přesvědčení, že smyslem nařízení, jakožto přímo aplikovatelných předpisů práva EU, je v oblasti podmínek a metodik umožnit úzkou koordinaci a spolupráci dotčených národních regulačních orgánů ve smyslu čl. 38 směrnice 2009/72/ES. Podstatou schválení podmínek a metodik tedy nejsou individuální správní akty jednotlivých dotčených národních regulačních orgánů, jejichž forma ani procesní postupy ostatně nejsou

nařízeními jakkoliv harmonizovány, nýbrž právě vzájemná dohoda dotčených regulačních orgánů.¹ Právě ta v rámci tohoto přeshraničního procesu představuje ohnisko meritorního rozhodování. Příslušná ustanovení nařízení je nutné chápat jako vyčerpávající procesní úpravu schvalování podmínek a metodik. V tomto světle je tedy nutné vykládat i český energetický zákon a správní řád. A to tak, že správní činnost ERÚ má koordinované dohodě dotčených národních regulačních orgánů pouze propůjčit právně závaznou formu na národní úrovni. K naplnění tohoto požadavku se v souladu se zásadou procesní ekonomie a předvídatelnosti ERÚ jeví jako nejvhodnější postup podle čl. 3 písm. b) bod 2 tohoto výkladového stanoviska.

3. POSTUPY PŘI SCHVALOVÁNÍ PODMÍNEK A METODIK

a) Na evropské úrovni

- (1) Provozovatelé přenosových soustav a nominovaní organizátoři trhu s elektřinou dle čl. 4 odst. 1 FCA a čl. 9 odst. 1 CACM vypracují podmínky nebo metodiky požadované nařízením a předloží je v odpovídajících lhůtách stanovených v nařízeních ke schválení příslušným regulačním orgánům. Musí-li návrh podmínek nebo metodik podle nařízení vypracovat a odsouhlasit více než jeden provozovatel přenosové soustavy, musí zúčastnění provozovatelé přenosových soustav a nominovaní organizátoři trhu s elektřinou úzce spolupracovat. Provozovatelé přenosových soustav a všichni nominovaní organizátoři trhu s elektřinou za pomoci sítě ENTSO pro elektřinu pravidelně informují příslušné regulační orgány a agenturu o pokroku při vypracovávání těchto podmínek nebo metodik.
- (2) Provozovatelé přenosových soustav a nominovaní organizátoři trhu jsou dle čl. 6 FCA a čl. 12 CACM odpovědní za předložení návrhů podmínek nebo metodik nebo jejich změn podle nařízení, konzultují pracovní verze těchto návrhů podmínek nebo metodik se zainteresovanými stranami, včetně příslušných orgánů každého členského státu, je-li tak v nařízeních výslovně stanoveno. Doba konzultace nesmí být kratší než jeden měsíc.
- (3) Dotčení národní regulátoři dle čl. 4 odst. 9 FCA a čl. 9 odst. 10 CACM spolu konzultují a úzce spolupracují při schvalování podmínek nebo metodik a koordinují se za účelem dosažení dohody. Dotčené regulační orgány v příslušných případech zohlední stanovisko agentury. O předložených podmínkách nebo metodikách rozhodnou regulační orgány do šesti měsíců poté, co je dotčený regulační úřad, případně poslední dotčený regulační úřad obdrží. Za účelem koordinace a dosažení dohody u celoevropských metodik bylo vytvořeno fórum energetických regulátorů (Energy Regulators Forum, ERF) podporované na pracovní úrovni pracovní skupinou všech regulačních orgánů (All Regulatory Authorities Working Group, ARA WG). Obsah dohody o schválení (popř. neschválení, viz bod 5 tohoto písm.) je formulován v pozičním dokumentu (position paper), který zpracovává ARA WG. Dohoda je formálně potvrzována jednomyslným souhlasem zástupců všech národních regulačních orgánů s position paper na jednání ERF, nebo v případě nepřítomnosti některého z regulačních orgánů, elektronickým hlasováním.²

¹ Výraz rozhodnout/rozhodnutí nelze v kontextu nařízení ztotožnit s institutem rozhodnutí, jakožto individuálního správního aktu. Zjevně se jedná o zastřešující pojem zahrnující nejrůznější formy správní činnosti národních orgánů členských států.

² Obdobný postup se využívá v případě regionálních podmínek a metodik.

- (4) Pokud regulační orgány dle čl. 4 odst. 10 FCA a čl. 9 odst. 11 CACM nedokážou dosáhnout dohody ve lhůtách uvedených v nařízeních nebo předloží společnou žádost, rozhodne v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 713/2009, o předložených návrzích podmínek nebo metodik do šesti měsíců agentura.
- (5) Pokud jeden nebo několik regulačních orgánů dle čl. 4 odst. 11 FCA a čl. 9 odst. 12 CACM podmíní schválení podmínek nebo metodik předložených podle nařízení provedením změn, předloží příslušní provozovatelé přenosových soustav nebo nominovaní organizátoři trhu s elektřinou ke schválení návrh změněných podmínek nebo metodik do dvou měsíců od doby, kdy regulační orgány požadavek na změnu vnesly. O změněných podmínkách nebo metodikách rozhodnou příslušné regulační orgány do dvou měsíců od jejich předložení. Obsah dohody o schválení (popř. neschválení) je formulován v pozičním dokumentu (position paper). Pokud příslušné regulační orgány nedokážou ve dvouměsíční lhůtě dosáhnout dohody o podmínkách nebo metodikách podle nařízení nebo předloží společnou žádost, rozhodne v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 713/2009 o změněných podmínkách nebo metodikách do šesti měsíců agentura.
- (6) Na postupu ERÚ popsaných v předchozích bodech toto výkladové stanovisko nic nemění.

b) Na národní úrovni

(1) Dosavadní procesní postup ERÚ

- 1.1. Každý regulační orgán dle čl. 4 odst. 5 FCA a čl. 9 odst. 5 CACM odpovídá za schvalování podmínek nebo metodik dle nařízení.
- 1.2. ERÚ při schvalování podmínek nebo metodik doposud postupoval v souladu se správním řádem část II. a III. – správní řízení, konkrétně dle § 9 a § 44 řízení o žádosti a násl. a dále dle § 97a energetického zákona, kdy řízení o schválení Pravidel provozování přenosové soustavy, Pravidel provozování distribuční soustavy, Řádu provozovatele přepravní soustavy, Řádu provozovatele distribuční soustavy, Řádu provozovatele zásobníku plynu, obchodních podmínek operátora trhu nebo jiných obdobných podmínek či postupů, jejichž schválení Energetickým regulačním úřadem ukládá právní předpis, nebo jejich změn se zahajuje na žádost držitele licence. Tzn. doručením návrhu na schválení podmínek a metodik provozovatele přenosové soustavy nebo nominovaného organizátora trhu ERÚ bylo zahájeno schvalovací řízení. Žádost musela obsahovat dokument, který žadatel navrhoval ke schválení, dále také úředně ověřený překlad tohoto dokumentu.
- 1.3. ERÚ po doručení návrhu v souladu s § 97a odst. 6 energetického zákona zveřejnil návrh způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejméně na 10 pracovních dnů, oznámení o zveřejnění vyvěsil ERÚ úřad na úřední desce spolu s uvedením, o jaký návrh se jedná, kde je možné se s ním seznámit a do kdy je možné uplatnit připomínky. ERÚ nevyužil možnosti (uvedenou v 97a odst. 6 energetického zákona, že se konzultace neprovede v případě, kdy držitel licence projednal návrh podmínek nebo metodik s dotčenými osobami podle § 97a odstavce 5 věty první energetického zákona, (když provedení konzultace na evropské úrovni je povinné a vyplývá z nařízení CACM čl. 12, FCA čl. 6, tzn., musí být provedena před předložením návrhu podmínek nebo metodik ERÚ), neboť měl za to, že je důležité konzultovat podmínky a metodiky také s účastníky trhu s elektřinou na úrovni národní. ERÚ před

vydáním rozhodnutí o schválení podmínek a metodik (rozhodnutí o zamítnutí návrhu o schválení podmínek a metodik) doručené připomínky dle § 97a energetického zákona vypořádal.

- 1.4. Po doručení přípisu předsedy fóra energetických regulátorů (Energy Regulators Forum, ERF, podporované na pracovní úrovni pracovní skupinou všech regulačních orgánů (All Regulatory Authorities Working Group, ARA WG), kdy obsah dohody (či nedohody) je formulován v pozičním dokumentu (position paper), který zpracovává ARA WG, je dohoda formálně potvrzována jednomyslným souhlasem zástupců všech národních regulačních orgánů s position paper na jednání ERF, nebo v případně nepřítomnosti některého z regulačních orgánů, elektronickým hlasováním.³ ERÚ ve lhůtách uvedených v nařízeních, vydal rozhodnutí dle § 67 a násl. správního řádu ve věci schválení podmínek a metodik nebo rozhodnutí dle § 51 odst. 3 správního řádu o zamítnutí žádosti o schválení podmínek a metodik, z důvodu nesplnění podmínky souhlasu všech dotčených regulačních orgánů, anebo zaslal výzvu provozovateli přenosové soustavy nebo nominovanému organizátorovi trhu s elektřinou k přepracování a změně podmínek a metodik v souladu s požadavky uvedenými v position paper. (Dopis s informací o dosažení dohody o schválení návrhu, o požadavku na změnu návrhu, nebo o absenci dohody sloužil jako důkaz ve správním řízení).
- 1.5. V rámci řádného postupu dle energetického zákona a správního řádu byl ERÚ ve schvalovacím řízení povinen dostát všem obligatorním povinnostem, které pro něj vyplývaly z § 97a energetického zákona a části II. a III. správního řádu.

(2) Nový procesní postup ERÚ

- 2.1. Každý regulační orgán dle čl. 4 odst. 5 FCA a čl. 9 odst. 5 CACM aj. odpovídá za schvalování podmínek nebo metodik dle nařízení.
- 2.2. Postup regulačních orgánů při schvalování podmínek a metodik je dán nařízením, tento postup ERÚ nyní, ve světle zkušeností s vedením řízení o schválení podmínek a metodik v minulosti, chápe jako postup dle speciálního právního předpisu, který má přednost před postupem upraveným v normě obecné, zde § 97a energetického zákona. V § 97a odst. 1 energetického zákona se sice hovoří o tom, že ERÚ vede schvalovací řízení podle tohoto ustanovení i v případě, že schválení obdobných podmínek či postupů ukládá ERÚ právní předpis, avšak ERÚ má za to, že byl postup upravený v § 97a energetického zákona doplněn, zákonem č. 158/2009 Sb. účinným od 4. 7. 2009, ve výše uvedeném znění, pro futuro, tj. pro případ, že v budoucnosti může nastat situace, že právní předpis ERÚ uloží kompetenci ke schvalování obdobných podmínek či postupů a tento speciální právní předpis nebude obsahovat konkrétní procesní úpravu schvalovacího procesu. Předmětná nařízení jsou účinná od roku 2015, resp. 2016 a již obsahují speciální úpravu při schvalování podmínek a metodik. S ohledem na výše uvedené tedy ERÚ nebude dále používat při schvalování podmínek a metodik dle nařízení postup dle § 97a energetického zákona.
- 2.3. Jelikož při schvalování podmínek a metodik, které dle nařízení vyžadují schválení více než jedním národním regulačním orgánem, již nebude ERÚ postupovat dle § 97a energetického zákona, přičemž z tohoto ustanovení mimo jiné vyplývaly pro ERÚ také povinnosti (i) zveřejňovat návrhy podmínek

³ Obdobný postup se využívá v případě regionálních podmínek a metodik.

a metodik na webu ERÚ (§ 97a odst. 6 a 7 energetického zákona), a (ii) vést správní řízení dle části II. a III. správního řádu (§ 97a odst. 1 a 8), zavádí ERÚ nové postupy takto:

- 2.3.1. ERÚ má za cíl provádět schvalování podmínek a metodik transparentním a předvídatelným způsobem, a proto bude i nadále zveřejňovat na svém webu návrhy podmínek a metodik (po jejich doručení ERÚ ke schválení), a to v režimu fakultativně zveřejňovaných podkladů ERÚ ve smyslu § 17e odst. 2 písm. e) *in fine* energetického zákona. Veřejný konzultační proces, jehož účelem je seznámit účastníky trhu na národní úrovni s návrhy podmínek a metodik (jak v anglické, tak v české verzi), bude probíhat v režimu § 17e odst. 3 až 6 energetického zákona. Po ukončení veřejného konzultačního procesu, ERÚ akceptované námítky a připomínky zohlední při jednáních o podmínkách a metodikách na evropské úrovni.
- 2.3.2. Za účelem zefektivnění výkonu státní správy bude ERÚ při schvalování podmínek a metodik postupovat dle podle části IV. správního řádu, konkrétně dle § 154 správního řádu. Podle takto odkazovaného ustanovení správní orgán vydá sdělení o schválení, či sdělení o neschválení podmínek nebo metodik, a to v poloze úkonu správního orgánu, který nemá povahu rozhodnutí ani opatření obecné povahy. Po obdržení informace o dosažení dohody mezi regulátory (position paper), ERÚ vydá sdělení o schválení podmínek a metodik nebo sdělení o neschválení podmínek a metodik (z důvodu nesplnění podmínky souhlasu všech dotčených regulačních orgánů), nebo zašle výzvu provozovateli přenosové soustavy nebo nominovanému organizátorovi trhu s elektřinou k přepracování a změně v souladu s požadavkem uvedeným v dohodě mezi regulátory (position paper).

4. Závěrečné shrnutí

- a) Provozovatelé přenosových soustav a nominovaní organizátoři trhu s elektřinou dle nařízení (čl. 4 odst. 1 FCA a čl. 9 odst. 1 CACM) vypracují podmínky nebo metodiky požadované nařízením a předloží je v odpovídajících lhůtách stanovených v nařízeních ke schválení ERÚ. Musí-li návrh podmínek nebo metodik podle nařízení vypracovat a odsouhlasit více než jeden provozovatel přenosové soustavy nebo nominovaný organizátor trhu s elektřinou, musí zúčastnění provozovatelé přenosových soustav a nominovaní organizátoři trhu s elektřinou spolu úzce spolupracovat.
- b) V žádosti o schválení podmínek a metodik adresované ERÚ provozovatel přenosové soustavy nebo nominovaný organizátor trhu s elektřinou **již nebude uvádět, že žádá ERÚ o schválení podmínek nebo metodik dle § 97a energetického zákona, postačí uvést, že žádá schválit podmínky nebo metodiky dle příslušného ustanovení nařízení.** Součástí této žádosti bude také **překlad podmínek a metodik do českého jazyka, přičemž ERÚ netrvá ve smyslu § 16 ve spojení s § 154 správního řádu na předložení úředně ověřeného překladu z anglického jazyka.** Předložené anglické i české znění podmínek a metodik ERÚ následně samostatně konzultuje v rámci veřejného konzultačního procesu podle § 17e odst. 2 písm. e) energetického zákona.
- c) Toto výkladové stanovisko ERÚ použije i pro další nařízení přijatá formou rámcových pokynů podle čl. 18 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009, ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou a o zrušení nařízení (ES)

č. 1228/2003, která budou předpokládat pro schvalování podmínek a metodik koordinovaný postup národních regulačních orgánů.

- d) Toto výkladové stanovisko ERÚ se zejména nepoužije pro schvalování podmínek a metodik, které jsou schvalovány na národní úrovni, nebo na udělování výjimek podle příslušných nařízení.

5. Upozornění na charakter výkladového stanoviska

Toto výkladové stanovisko ERÚ, které není ani právním předpisem, ani individuálně závazným správním rozhodnutím, bylo zpracováno návodně pro účastníky trhu s elektřinou, zejména pro provozovatele přenosové soustavy a nominovaného organizátora trhu s elektřinou tak, aby nedocházelo k možným interpretačním problémům k ustanovením výše uvedených právních předpisů v oblasti působnosti ERÚ.

Energetický regulační úřad bude k tomuto výkladovému stanovisku přihlížet ve své rozhodovací činnosti od 24. října 2017 do doby, než dojde ke změně právních předpisů nebo rozhodovací praxe ERÚ.

V Jihlavě dne 24. října 2017

Rada Energetického regulačního úřadu